

Πρόεδρος: Γεώργιος Μπούτσικος.

Δικαστές: Δ.Σουλτανιάς(εισηγητής), Α.Παπαντωνίου.

Δικηγόροι: Γ.Ντοκόπουλος - Δ.Στεφανάδης.

Με την από 4.11.1987 αγωγή τους ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών οι ενάγουσες , χήρα και ζήτησαν να αναγνωρισθεί ότι οι στίχοι των αναφερομένων στην αγωγή έξι τραγουδιών είναι έργα της διανοίας του , του οποίου κληρονόμοι είναι οι ενάγουσες κατά ποσοστά 1/4 και 3/4 αντίστοιχα, να διαταχθεί η κατάσχεση των παρανόμως κυκλοφορούντων δίσκων, μικρών και μεγάλων, καθώς και των κασετών που περιέχουν τους στίχους των ανωτέρω τραγουδιών, να διαταχθούν οι εναγόμενοι , χήρα , και , κληρονόμοι του , να αποσύρουν και καταστρέψουν δίσκους, μικρούς και μεγάλους, και μαγνητοταινίες, που οι ίδιοι εξέδωσαν η κληρονόμησαν, με τους στίχους των τραγουδιών αυτών και να διαταχθεί κατά των εναγομένων προσωπική κράτηση και χρηματική ποινή για την περίπτωση της μη εκτελέσεως των όρων της απόφασης και της επανάληψης στο μέλλον κάθε νέας κυκλοφορίας απο αυτούς μικρών η μεγάλων δίσκων και μαγνητοταινιών που περιείχαν στίχους των τραγουδιών αυτών. Επί της αγωγής αυτής, μετά παραπομπή στο αρμόδιο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών, εκδόθηκε η οριστική απόφαση 3552/1989 του Δικαστηρίου αυτού, που δέχτηκε εν μέρει την αγωγή και αναγνώρισε ότι οι στίχοι των έξι αυτών τραγουδιών είναι έργα της διανοίας του Κατά της απόφασης αυτής άσκησαν εφέσεις και τα δύο διάδικα μέρη, οι οποίες έγιναν δεκτές με την υπ` αριθ. 74/1990 απόφαση του Εφετείου Αθηνών, το οποίο ακολούθως δέχτηκε εν μέρει την αγωγή και απαγόρευσε κάθε νέα κυκλοφορία από τους εναγομένους μικρών και μεγάλων δίσκων και μαγνητοταινιών με στίχους των αναφερόμενων έξι λαϊκών τραγουδιών του και απείλησε κατά των εναγομένων χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση για κάθε παράβαση της πιο πάνω διατάξεως. Κατά της αποφάσεως του Εφετείου οι εναγόμενοι άσκησαν αναίρεση, που έγινε δεκτή με την 458/1992 απόφαση του Αρείου Πάγου, διότι το Εφετείο δεν έλαβε (ολικά) υπόψη την ένσταση του δεδikaσμένου που είχε νομίμως προταθεί και, αντίθετα με το νόμο, δεν κήρυξε απαράδεκτο λόγω δεδikaσμένου και ύστερα από την αναίρεση παρέπεμψε την υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση στο Δικαστήριο τούτο. Ήδη οι διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν την αναιρεθείσα 74/1990 απόφαση του Εφετείου Αθηνών και η υπόθεση συζητείται μέσα στα όρια που διαγράφονται με την αναιρετική απόφαση.

Οι αντίθετες εφέσεις των διαδίκων κατά της οριστικής απόφασης 3552/1989 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, που δίκασε κατά την τακτική διαδικασία, έχουν νομότυπα και εμπρόθεσμα. Είναι λοιπόν παραδεκτές και πρέπει να εξετασθούν κατά την ίδια διαδικασία, συνεκδικαζόμενες μεταξύ τους και με τους από 20.10.1992 πρόσθετους λόγους εφέσεως των εναγομένων ως προς τα κεφάλαια της απόφασης που έχουν προσβληθεί με την έφεση, οι οποίοι, όπως συνάγεται από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 520 παρ. 2, 580, 581 ΚΠολΔ, παραδεκτώς ασκήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου της παραπομπής (ΑΠ 218/1970 ΝοΒ 19.949, 684/1975 ΝοΒ 24.67, 456/1987, αδημ.). με ιδιαίτερο δικόγραφο που κατατέθηκε στη γραμματεία του δευτεροβάθμιου τούτου δικαστηρίου και, αφού συντάχτηκε η υπ` αριθ. .../27.10.1992 έκθεση κάτω από το δικόγραφο αυτό, κοινοποιήθηκε στους εφεσιβλήτους πολύ πριν από τη συζήτηση της έφεσης που τάσσει το άρθρο 520 παρ. 2 ΚΠολΔ (βλ. τις επικαλούμενες και νομίμως προσκομιζόμενες υπ` αριθ. ... και ... της

27.10.1992 εκθέσεις επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Αθηνών Δ.Κ.).

Ο ν. 2387/1920 "περί πνευματικής ιδιοκτησίας", όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το ν. 4301/1922 και τα ν.δ. 6.9.1941 και 1136/1944, διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ με το άρθρο 14 του Εισαγωγικού του νόμου. Από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 1,4,5,6,9 και 15 του νόμου αυτού και των άρθρων 57 και 60 ΑΚ, που ισχύουν παράλληλα, συνάγεται ότι, από το γενικό δικαίωμα που έχει κάθε άνθρωπος στην προσωπικότητά του, απορρέει και το ειδικότερο, δικαίωμά του στα προϊόντα της διανοίας του η στην πνευματική ιδιοκτησία του. Με βάση το δικαίωμα αυτό μόνο ο δημιουργός αποκτά πρωτογενώς απόλυτο και απεριόριστο δικαίωμα στο πνευματικό του δημιούργημα. Το δικαίωμα αυτό όταν (εκτός από την ηθική αξία με την οποία το δικαίωμα συνδέεται άρρηκτα με το δημιουργό του) έχει και περιουσιακή αξία μπορεί να μεταβιβαστεί σε τρίτον. Εξάλλου, όπως προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 361 ΑΚ, είναι δυνατό συμβατικώς να παραχωρούνται από το δημιουργό στο διηνεκές όλες οι εξουσίες τις οποίες έχει αυτός δικαίωμα να ασκήσει στο προϊόν, οπότε ο αποκτούν απολαμβάνει όλα τα δικαιώματα από την πνευματική ιδιοκτησία και έτσι μπορεί να χρησιμοποιεί το προϊόν κατά βούληση. Νομιμοποιείται επίσης να ζητήσει από κάθε τρίτον την παύση της προσβολής και την παράλειψή της στο μέλλον. Ο δημιουργός, με συμφωνία του οποίου έγινε η μεταβίβαση, περιορίζεται στην περίπτωση αυτή στην προστασία του αμεταβίβαστου ηθικού δικαιώματός της προσωπικότητάς τους και δεν μπορεί, αν η σύμβαση δεν καταργήθηκε με νόμιμο τρόπο, να ζητήσει από το διάδοχο την παράλειψη της χρήσεως του προϊόντος του. Σύμβαση με την οποία μεταβιβάζεται στο διηνεκές το δικαίωμα του δημιουργού και υπάρχει αδυναμία μονομερούς ανάκλησης ή καταγγελίας της είναι και εκείνη κατά την οποία δύο δημιουργοί συμφωνούν να χρησιμοποιήσουν τα προϊόντα τους με σκοπό δημιουργίας νέου ενιαίου έργου. Τούτο συμβαίνει και στην περίπτωση που ο στιχουργός συμφωνεί με το συνθέτη τη μελοποίηση των στίχων του, οπότε, εκ του πράγματος, μετά τη δημιουργία του έργου και τη συμπλοκή στίχων και μουσικής δεν μπορεί, χωρίς προηγούμενη συμβατική πρόβλεψη, κανείς από τους δημιουργούς να καταγγείλει τη σύμβαση, αφού έτσι η βλάβη του αντισυμβαλλομένου θα ήταν δεδομένη. Τέλος, από τις διατάξεις των άρθρων 321,322,324 και 325 ΚΠολΔ, συνάγεται ότι δεδicasμένο δημιουργείται από τελεσίδικη απόφαση και υπάρχει μεταξύ των ίδιων προσώπων (η των κληρονόμων τους) με την ίδια ιδιότητα, εφόσον πρόκειται για το ίδιο αντικείμενο και την ίδια ιστορική και νομική αιτία. Το δεδicasμένο εκτείνεται στο ζήτημα που κρίθηκε καθώς και στα ζητήματα που κρίθηκαν μεν παραπητόντως, αποτελούσαν όμως αναγκαία προϋπόθεση του κυρίου ζητήματος και το δικαστήριο ήταν καθ' ύλην αρμόδιο να αποφασίσει γι' αυτά (ΑΠ 498/1992). Στην προκειμένη υπόθεση ο Άρειος Πάγος, δικάζοντας μετά από αναίρεση ως Εφετείο, εξέδωσε την 456/1987 απόφασή του, με την από 25.10.1975 αγωγή του, δικαιοπαρόχου των εναγουσών ως εξ αδιαθέτου κληρονόμων του, κατά του, δικαιοπαρόχου επίσης των εναγομένων ως εξ αδιαθέτου κληρονόμων του, με την οποία αγωγή ο ενάγων ισχυρίζεται ότι, με σύμβαση που κατάρτισε με τον εναγόμενο κατά το έτος 1947 ή 1948, συμφώνησε, αυτός μεν να συντάσσει στίχους, ο εναγόμενος δε να συνθέτει τη μουσική τους, για να εκτελούνται και κυκλοφορούν σε δίσκους στο όνομα του συνθέτη, χωρίς να μνημονεύεται στους δίσκους το όνομα του ενάγοντος ως στιχουργού, και ότι από τα δικαιώματα κάθε στίχου ο ενάγων θα έπαιρνε τα μισά από αυτά που ανήκαν στο συνθέτη. Με βάση αυτά, ζήτησε, για προστασία των δικαιωμάτων του, να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να του καταβάλει εντόκως 130.000 δραχμές ως καθυστερούμενα δικαιώματα, να διαταχθεί η κατάσχεση των δίσκων που κυκλοφορούν και να απειληθεί κατά του εναγομένου προσωπική

κράτηση και χρηματική ποινή για την περίπτωση της επανάληψης της κυκλοφορίας των δίσκων στο μέλλον.

Όπως προκύπτει από την πιο πάνω 456/1987 απόφαση του Αρείου Πάγου και δέχτηκε ο ίδιος με την 458/1992 απόφασή του, η αγωγή απορρίφθηκε ως προς όλα τα αιτήματά της, με την αιτιολογία ότι ναι μεν ο ενάγων είναι δημιουργός των στίχων των τραγουδιών ".....", ".....", ".....", ".....", "....." και ".....", που τα μελοποίησε ο επόμενος, πλην όμως παραιτήθηκε σιωπηρά από τα δικαιώματα στα τραγούδια αυτά και η παραίτηση έγινε αποδεκτή από τον εναγόμενο. Στη συνέχεια ασκήθηκε από τους κληρονόμους του ενάγοντος κατά των κληρονόμων του εναγομένου η ένδικη από 4.11.1987 αγωγή, με το ίδιο όπως και η προηγούμενη περιεχόμενο και το πρόσθετο στοιχείο ότι μ' αυτήν καταγγέλλουν τη σύμβαση. Όπως δέχτηκε ο Άρειος Πάγος, με την 458/1992 απόφασή του, ο ίδιος με την προηγούμενη 456/1987 απόφαση του "έκρινε για την ύπαρξη και την υφή του όλου επίδικου δικαιώματος". Επομένως, ενόψει εκείνων που έγιναν δεκτά με την 456/1987 απόφαση του Αρείου Πάγου (σιωπηρή παραίτηση του τότε ενάγοντος στιχουργού από τα δικαιώματα στα έξι τραγούδια που έγινε αποδεκτή από τον τότε εναγόμενο συνθέτη), το αίτημα αναγνώρισης του ως δημιουργού των στίχων των πιο πάνω έξι λαϊκών τραγουδιών έπρεπε να απορριφθεί ως απαράδεκτο, ένεκα ελλείψεως εννόμου συμφέροντος των κληρονόμων του στιχουργού. Περαιτέρω, από την ίδια 456/1987 απόφαση του Αρείου Πάγου δημιουργείται δεδικασμένο και συνεπώς απαράδεκτο της ένδικης αγωγής ως προς το αίτημα απόσυρσης και καταστροφής των δίσκων που κυκλοφορούν (ως προς το οποίο δέχτηκε την ύπαρξη δεδικασμένου και το Εφετείο Αθηνών με την 74/1990 απόφασή του και απέρριψε κατά το μέρος της τούτο αγωγή, την οποία απέρριψε ομοίως και κατά το προηγούμενο αίτημα αναγνώρισης, ότι οι στίχοι των έξι τραγουδιών είναι έργα της διανοίας του), αλλά και ως προς το αίτημα να απαγορευθεί κάθε νέα, μεταγενέστερη της ένδικης αγωγής, κυκλοφορία δίσκων, μικρών και μεγάλων, καθώς και μαγνητοταινιών. Σύμφωνα με αυτά η αγωγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της ως απαράδεκτη, λόγω ελλείψεως εννόμου συμφέροντος και δεδικασμένου κατά τις πιο πάνω διακρίσεις.

Τέλος, τα περί καταγγελίας της συμβάσεως αναφερόμενα έχουν καλυφθεί από το δεδικασμένο περί προηγούμενης παραιτήσεως από τα δικαιώματα του στιχουργού στα τραγούδια και αποδοχής της παραίτησης από το συνθέτη. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο παρέβλεψε το πιο πάνω δεδικασμένο και α) απέρριψε το αίτημα περί επιβολής κατασχέσεως των δίσκων και μαγνητοταινιών που περιέχουν τους στίχους των έξι τραγουδιών ως μη νόμιμο, β) απέρριψε τα αιτήματα περί υποχρέωσης των εναγομένων να αποσύρουν από την κυκλοφορία τους δίσκους και τις μαγνητοταινίες με τα ένδικα τραγούδια και απειλής σ' αυτούς χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης για την περίπτωση παράβασης των όρων της απόφασης, ως κατ' ουσίαν αβάσιμα, γ) άφησε αδικαστο το αίτημα να απαγορευθεί κάθε νέα κυκλοφορία από τους εναγομένους δίσκων ή μαγνητοταινιών με τα παραπάνω τραγούδια και δ) δέχτηκε εν μέρει την αγωγή, αναγνωρίζοντας ότι οι στίχοι των έξι τραγουδιών είναι έργα της διάνοιας του Ν.Ρ. Έτσι έσφαλε έναντι και των δύο διαδίκων μερών. Συνεπώς, πρέπει να εξαφανισθεί η απόφασή του σύμφωνα με τους βάσιμους λόγους των εφέσεων των διαδίκων καθώς και εκείνους του δικογράφου των προσθέτων. Ας σημειωθεί ότι, αφού η εκκαλουμένη απέρριψε την αγωγή ως νόμω και ουσία αβάσιμη, αντιστοίχως, δεν είναι δυνατή η αντικατάσταση των αιτιολογιών αυτών κατά το άρθρο 534 ΚΠολΔ, διότι, αντιστοίχως, η παρούσα απόφαση είναι ευνοϊκότερη για τις εκκαλούσες (ΑΠ 1190/1974 ΝοΒ 23.729) και η απόρριψη της αγωγής για τυπικό λόγο άγει σε διαφορετικό κατά το αποτέλεσμα διατακτικό (ΑΠ

3,4/1976 ΝοΒ 24.536, 657/1976 ΝοΒ 25.29). Το επαναφερόμενο με λόγο εφέσεως αίτημα των εναγομένων, να διαγραφούν από τις προτάσεις των εναγουσών ορισμένες φράσεις τους ως εξυβριστικές, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο, διότι μερικές από τις φράσεις αυτές έχουν ήδη διαγραφεί, όπως τούτο προκύπτει από σχετικές παραπομπές τους στα περιθώρια των φύλλων των προτάσεών τους, ενώ για τις υπόλοιπες δεν συντρέχει περίπτωση διαγραφής τους, καθόσον δεν κρίνονται εξυβριστικές και ανάρμοστες, αλλά βρίσκονται μέσα στ ανεκτά όρια της υπεράσπισης των εναγουσών. Οι προβαλλόμενοι με τις προτάσεις των εκκαλουσών – εναγουσών ισχυρισμοί, ότι οι προαναφερθείσες δύο αποφάσεις του Αρείου Πάγου είναι εσφαλμένες, πρέπει να απορριφθούν προεχόντως ως απαράδεκτοι, διότι η ορθότητα της δικαστικής απόφασης δεν περιλαμβάνεται στις προϋποθέσεις παραγωγής δεδικασμένου (βλ. Κονδύλη, Το δεδικασμένο κατά τον ΚΠολΔ, 1983, παρ. 11 και σημ. 6-8, σελ. 112 και παρ.13 αρ.2, σελ.128, όπου και άλλες παραπομπές). Στη συνέχεια πρέπει να κρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο και να ερευνηθεί η αγωγή, η οποία πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της ως απαράδεκτη. Ομοίως ως απαράδεκτα πρέπει να απορριφθούν τα υποβαλλόμενα με τις προτάσεις των εκκαλουσών - εναγομένων αιτήματα να προβεί το Δικαστήριο τούτο σε διευκρινίσεις σχετικά με τις παραδοχές του Αρείου Πάγου.